

PROJECTE DE DECLARACIÓ DEL PARC NATURAL DE LES MUNTANYES DE PRADES I APROVACIÓ DEL PLA DE PROTECCIÓ DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE

DOCUMENT BASE PER A LA PARTICIPACIÓ

Octubre de 2023

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural**

1.	INTRODUCCIÓ	3
2.	TRAMITACIÓ DEL PROJECTE DE PARC NATURAL.....	4
2.1.	La participació ciutadana.....	4
3.	DIAGNOSI DELS ASPECTES QUE JUSTIFIQUEN LA DECLARACIÓ DEL PARC NATURAL	7
3.1.	Valors naturals	7
3.2.	Valors de connectivitat	8
3.3.	Serveis ecosistèmics.....	8
3.4.	Valors socioculturals	9
3.5.	Factors socioeconòmics.....	10
4.	OBJECTIUS DEL PARC NATURAL	12
5.	INFORMACIÓ SOBRE EL PROCÉS PARTICIPATIU	13
5.1.	Metodologia i calendari del procés participatiu	13
5.2.	Activitats agroramaderes, forestals, cinegètiques i piscícoles	15
5.2.1.	L'agricultura	15
5.2.2.	La ramaderia	16
5.2.3.	Les activitats forestals	16
5.2.4.	La caça.....	17
5.2.5.	La pesca continental.....	18
5.2.6.	Activitats participatives	19
5.3.	Ús públic i social	20
5.3.1.	Activitats participatives	22
5.4.	Equipaments i infraestructures del parc	24
5.4.1.	Activitats participatives	26
5.5.	Governança	27
5.5.1.	Activitats participatives	28
6.	PREGUNTES FREQUENTS.....	30
6.1.	Què és un parc natural?.....	30
6.2.	Què és el Pla de protecció del medi natural i del paisatge?	31
6.3.	Estar dins del Parc significa que molts usos i activitats quedaran prohibits? 31	
6.4.	I llavors, canviarà molt la situació de regulació d'usos i activitats en el parc natural en relació amb l'actual?	32
6.5.	Dins del parc natural es podran continuar desenvolupant les activitats agràries tradicionals?	32
6.6.	Es podrà continuar caçant dins el parc natural?.....	33
6.7.	Es podrà continuar accedint en vehicle de motor per tots els camins i pistes del parc natural com passa ara?	33

6.8. Com s'integraran en el projecte final de parc natural i en el Pla de protecció del medi natural i del paisatge les aportacions que es facin en el procés participatiu?
33

1. INTRODUCCIÓ

La Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural del Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural de la Generalitat de Catalunya impulsa la declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades, que incorpora la totalitat de l'espai del PEIN i de la xarxa Natura 2000 de les Muntanyes de Prades -que inclou el Paratge Natural d'Interès Nacional i les reserves naturals parcials del barranc del Tillar i del barranc de la Trinitat- i diversos àmbits perifèrics d'aquest espai i de la Serra de la Llena. Conjuntament amb la declaració del Parc també s'impulsa l'elaboració i aprovació del Pla de protecció del medi natural i del paisatge, el seu instrument d'ordenació i gestió. El Parc Natural de les Muntanyes de Prades serà el 15è parc natural de Catalunya i el segon de les comarques del Camp de Tarragona.

L'àmbit territorial que es proposa per a ser inclòs en el Parc té una superfície total de 43.735 ha i dona resposta a les reivindicacions del territori expressats històricament des de fa més de dues dècades. Més recentment, aquest anhel s'ha fet més palès amb la constitució del Fòrum d'administracions locals pel Parc Natural de les Muntanyes de Prades, formada pels ajuntaments d'aquest territori i la Diputació de Tarragona, amb l'objectiu d'impulsar la declaració del parc natural.

Amb la incorporació en la iniciativa del Pla de protecció del medi natural i del paisatge, de forma simultània a la declaració del Parc, el projecte preveu aplicar una fórmula de protecció que garanteixi, de forma efectiva, l'ordenació i gestió dels valors naturals i culturals inclosos en l'àmbit geogràfic de les Muntanyes de Prades i els seus àmbits perifèrics.

El projecte incorpora la realitat social, cultural i econòmica del territori per tal que el Parc es converteixi en un actiu dinamitzador dels municipis que inclou, i esdevingui alhora un projecte territorial de sostenibilitat forta que aglutini i simbolitzi les sensibilitats i la identitat de la seva gent.

El procés de declaració del parc natural i d'aprovació del Pla de protecció requereix de la participació ciutadana de la gent que viu a les Muntanyes de Prades, per garantir que el nou parc donarà resposta a les seves necessitats i definir un model de gestió adaptat a les diverses realitats territorials, socials, econòmiques i ambientals. La participació es va iniciar el novembre de 2022, amb una consulta pública prèvia sobre la iniciativa (Fase I de la participació). Després d'analitzar les aportacions rebudes en aquest procés i comprovar que la iniciativa està justificada, el projecte avança en la seva concreció i es torna a obrir a la participació, aquest cop amb l'objectiu d'obtenir, de les persones que viuen en aquests territoris, l'opinió sobre la delimitació del parc natural i informació sobre diversos aspectes estratègics que orientaran el Pla de protecció (Fase II de la participació).

Aquest document recull la informació bàsica per orientar la participació ciutadana durant el procés de declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades i d'aprovació del Pla de protecció del medi natural i del paisatge.

2. TRAMITACIÓ DEL PROJECTE DE PARC NATURAL

La protecció definitiva de l'espai natural de les Muntanyes de Prades com a parc natural es produeix mitjançant la tramitació i aprovació d'un Decret del Govern, tal com determina la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals. Aquest Decret, a més de declarar el Parc i delimitar-lo cartogràficament a escala 1:5000, ampliarà els límits del PEIN al nou àmbit de l'espai protegit i aprovarà el Pla de protecció del medi natural i del paisatge.

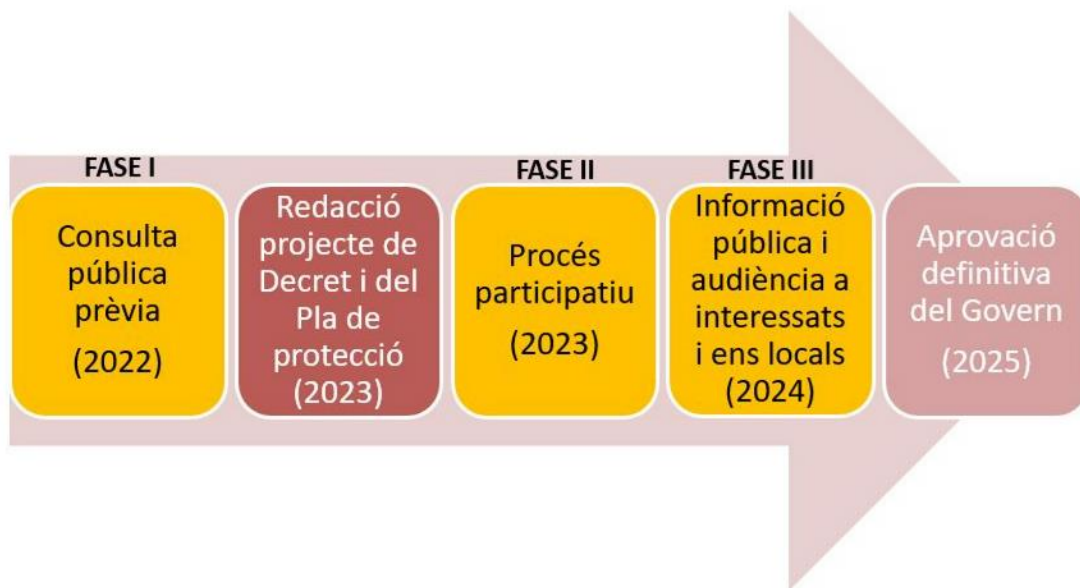
L'eventual adaptació dels límits de l'actual espai de la xarxa Natura 2000 Muntanyes de Prades a la nova delimitació que s'estableixi amb el Parc i el PEIN no es preveu realitzar mitjançant aquest Decret, atès que prèviament es requereix una valoració específica de la representativitat, a nivell de xarxa, de les espècies i els hàbitats d'interès comunitari presents en els nous àmbits. Aquest procés es farà *a posteriori* de la declaració del Parc.

L'aprovació del Pla de protecció del medi natural i del paisatge, l'instrument d'ordenació i gestió dels espais naturals protegits a Catalunya que preveu la Llei d'espais naturals, garanteix que el Parc neixi amb la planificació de l'ordenació i la gestió. El pla de protecció té la naturalesa d'un pla director urbanístic i preveu, a més d'una delimitació de l'àmbit territorial on aquest serà d'aplicació, una normativa específica sobre els usos i les activitats compatibles amb la conservació dels valors naturals i culturals i sobre aquells usos i activitats que cal promoure i fomentar. També inclourà les directrius de gestió i el programa d'actuacions de gestió que haurà de seguir l'òrgan gestor del Parc.

2.1. La participació ciutadana

La tramitació d'un Decret del Govern és un procés que es demora força en el temps i durant aquest es preveu la intervenció de la participació ciutadana en diversos moments. En el cas del Decret de declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades i d'aprovació del seu Pla de protecció, aquesta participació és especialment rellevant. Construir un parc natural de forma concertada amb el territori i les persones que l'habiten és la millor garantia per aconseguir un resultat acceptat per la majoria, adaptat a la realitat territorial i extreure tot el potencial d'aquesta figura de protecció especial per assolir un model de sostenibilitat forta per a aquest territori.

La participació ciutadana en la declaració del Parc Natural de les Muntanyes de Prades s'ha estructurat en tres fases, d'acord amb el següent esquema:

En la fase 1 del procés es va realitzar la consulta pública prèvia i posteriorment les sessions de retorn. L'objectiu d'aquesta fase, que es va desenvolupar entre els mesos de novembre de 2022 i març de 2023, va ser fer arribar tota la informació prèvia sobre la creació del Parc Natural als 22 municipis de l'àmbit a la seva ciutadania i als actors locals per facilitar-los la participació.

Aquesta primera part es va realitzar tant de manera presencial com en línia a través del Portal Participa de la Generalitat.

Per tal de dur a terme aquesta fase es van elaborar una sèrie de preguntes sobre l'àmbit territorial, les problemàtiques que el Parc hauria d'abordar, el desenvolupament econòmic sostenible, els instruments i recursos per a la gestió del parc i la governança i implicació social.

En les sessions presencials es va incloure la proposta de l'àmbit del Parc Natural de Muntanyes de Prades, es van resoldre dubtes i rebre propostes. La durada va ser d'entre dues i tres hores i els ciutadans podien venir en qualsevol moment. S'anava atenent personalment a tothom i en alguns casos es va adoptar la forma de sessions plenàries amb el conjunt de veïns i veïnes que es van acostar.

Una vegada es van analitzar tots els resultats obtinguts es van organitzar unes jornades de retorn, les quals, es van dur a terme durant el mes de juliol de 2023 amb l'objectiu d'exposar els resultats de la consulta pública prèvia als ciutadans. També es va explicar de manera informativa que comporta, a grans trets, estar dins d'un parc natural.

Després d'haver realitzat i analitzat la primera fase del procés i conjuntament amb la redacció d'una diagnosi del territori, s'inicia la fase 2, la qual comporta la realització de diferents taules participatives per tal de definir el Pla de protecció del medi natural i del paisatge per posteriorment realitzar una fase de retorn.

En la fase 2 del procés que ara s'inicia, es preveu:

1. Posar a valoració de la ciutadania l'àmbit del Parc sorgit com a conseqüència de les aportacions de la consulta pública prèvia;

La valoració de l'àmbit territorial del Parc es realitzarà mitjançant un apartat web a través del Portal Participa.

2. Rebre aportacions específiques sobre quatre àmbits prioritaris per a la definició del Pla de protecció del medi natural i del paisatge.

L'anàlisi dels quatre àmbits prioritaris per a la definició del Pla de protecció es treballaran en sessions presencials sectorials en els diversos municipis del parc. Els àmbits prioritaris són els següents:

- Activitats agroramaderes i forestals
- Ús públic i social
- Equipaments i infraestructures del parc
- Governança

Per tal d'acomplir aquesta fase es realitzaran cinc sessions participatives, les quals seran de caràcter presencial, però també s'obrirà un espai al Portal Participa per tal que qui no pugui venir pugui fer les seves aportacions.

Una vegada finalitzi cada sessió, es penjarà al Portal Participa les principals conclusions de la jornada de manera esquemàtica.

Un cop finalitzin totes les sessions i el període per fer arribar aportacions en línia es publicarà al web un informe amb els resultats del procés, recollint les propostes de les sessions i les propostes via online. Aquests resultats s'exposaran als municipis de manera presencial.

Cal tenir en compte que aquestes fases són de gran importància pel procés de Declaració del Parc, ja que permeten definir aquesta declaració i a la vegada aporten informació per a la creació del Pla de protecció.

Finalment, una vegada s'hagin realitzat les sessions anteriors i s'hagi acabat de definir la Declaració i el Pla de protecció del futur Parc Natural de Muntanyes de Prades ens trobarem a la Fase 3 sobre informació pública, tràmit d'audiència i retorn. En aquesta fase es publicarà l'anunci d'informació pública al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Simultàniament, es dona audiència als Ajuntaments afectats i persones interessades i s'obre a tràmit per a poder dur a terme al·legacions formals.

3. DIAGNOSI DELS ASPECTES QUE JUSTIFIQUEN LA DECLARACIÓ DEL PARC NATURAL

Diversos aspectes significatius referits al territori han estat determinants a l'hora d'adoptar per a les Muntanyes de Prades la figura de parc natural, d'acord amb els principis de la legislació sectorial catalana d'espais naturals. De la confrontació de les diferents informacions de què es disposa i dels treballs tècnics encarregats específicament per a recopilar-los, els principals elements considerats a l'hora d'argumentar i definir el model de parc natural per a l'espai de les Muntanyes de Prades són els següents:

3.1. Valors naturals

Les Muntanyes de Prades són un espai natural amb una notable diversitat biològica, que presenta una singular coexistència de paisatges plenament mediterranis amb d'altres centreeuropeus, i fins tot de boreals, que el fan molt interessant des del punt de vista biogeogràfic. Conté valors naturals, paisatgístics i socioculturals únics al país i per això es tracta d'un dels espais naturals amb major interès de Catalunya.

Sense entrar a fer un catàleg exhaustiu de les espècies ni de les comunitats presents a l'àrea, de forma sintètica cal destacar els següents aspectes:

- Entre la gran diversitat de comunitats biològiques presents en l'espai són remarcables, per el seu excepcional interès biogeogràfic, les úniques rouredes de roure reboll de Catalunya, la comunitat de salze de cinglera, endèmica de les muntanyes catalanídiques meridionals i les masses d'alzinar mediterrani sobre terrenys silicis. Destaquen també d'altres comunitats d'afinitat ibèrica, com la brolla d'estepa muntanyenca i tamborino, la bruguera amb estepa populifòlia, jonqueres amb lletsó d'aigua, pradells de teròfits, o especialment de caràcter oromediterrani com la brolla xeroacàntica o els gramenets culminals. Algunes comunitats estan relacionades amb d'altres de pirinenques, com la pineda primària de pi roig amb boixerola, d'afinitats subalpines, la gatelleda, la roureda mixta de roure martíneç, la roureda de roure de fulla petita, els pradells d'aires i esclerants, el prat de cua de gos, etc.
- Respecte a la flora vascular cal citar la presència d'algunes espècies vegetals ibèriques, ibèricocontinentals o eurosiberianes que tenen llur límit de dispersió en aquestes terres, ja sigui vers el sud (espècies eurosiberianes) o vers llevant (espècies ibèriques). La flora de les Muntanyes de Prades acull un bon nombre d'espècies notables, entre d'altres, el roure reboll, *Lavandula pedunculata*, *Cistus populi-folius*, *Evax pygmaea*, *Jasione crispa* i *Galium rotundifolium*, algunes de les quals no es coneixen enlloc més del Principat de Catalunya.
- La fauna presenta un espectre especialment ampli com a conseqüència de l'elevada diversitat d'hàbitats existent en aquest espai (boscos, conreus, cingleres, fons de valls, altiplans,...). Per llurs característiques fisiogràfiques, és un lloc de superposició d'elements faunístics de caire pirinenc i centreeuropeu amb elements nord-africans, conjuntament amb el nucli principal d'espècies pròpiament mediterrànies i la presència d'endemismes o espècies rares. Els ocells de les terres fredes hi troben un lloc d'hivernada propici i és una àrea important de nidificació, on conflueixen espècies mediterrànies i d'altres de septentrionals que hi troben aquí un dels límits meridionals. Les comunitats de predadors són ben constituïdes i els seus representants, força abundants a causa de la riquesa de preses. Poblacions

particularment significatives d'ocells rapinyaires troben refugi i nidifiquen en les cingleres del massís, com l'àguila cuabarrada (*Hieraaetus fasciatus*), l'àguila daurada (*Aquila chrysaetos*), el falcó peregrí (*Falco peregrinus*) o el duc (*Bubo bubo*). Entre els mamífers típics dels boscos destaca la presència de la musaranya petita (*Sorex minutus*), que constitueix un exemple d'àrea de distribució trencada a causa del retrocés de les glaciacions. L'espai de les Muntanyes de Prades constitueix un peculiar indret biogeogràfic per la fauna invertebrada. Són moltes les espècies rares o endèmiques que troben refugi en aquestes muntanyes (*Sternocoelis duforti*, *Geopselaphus catalonicus*,...). La fauna cavernícola de les cavitats càrstiques, rica en endemismes (*Antrocharidius orcinus*, *Trissexodon quadrasi*, *Troglorrhynchus bonretorni*, *Duvalius bertae*,...) presenta un excepcional interès faunístic i biogeogràfic amb espècies molt antigues. Per la seva diversitat i singularitat en aquest espai cal remarcar diversos grups d'invertebrats: coleòpters, miriàpodes, mol·luscs, lepidòpters i heteròpters.

- Respecte al valor geològic cal destacar que sis zones de l'espai de les Muntanyes de Prades han estat classificades dins l'Inventari d'Espais d'Interès Geològic de Catalunya com a zones d'interès geològic (geozones).

3.2. Valors de connectivitat

L'àmbit territorial estudiat per a ser declarat parc natural actua com a node central de diversos eixos de connectivitat ecològica, absolutament estratègics per a la integritat de la infraestructura verda de l'àmbit meridional de Catalunya.

A l'extrem nord-oest, la Serra de la Llena conforma una cella que uneix els espais prelitorals i les planes de Lleida, configurant un espai d'elevats valors ecològics entre el Parc Natural de Prades i el Parc Natural de la Serra de Montsant. La continuïtat dels hàbitats (pinedes, rouredes, carrascars, brolles, prats secs,...) al llarg de l'àmbit reforça la única connexió que hi ha entre els espais protegits abans esmentats. Així mateix, el conjunt d'altiplans, carenes i valls configuren una zona de cacera i dispersió de diverses espècies d'ocells rapinyaires d'interès que crien al Montsant i a Prades (àguila cuabarrada i àguila daurada). L'àmbit que davalla cap a la vessant nord de la Serra de la Llena permet garantir la integritat del connector terrestre principal que identifica la cartografia de connectivitat ecològica de Catalunya entre els espais naturals de les Muntanyes de Prades i de Mas de Melons-Alfés (CTP 035). Així mateix, la incorporació dels terrenys del nord del municipi d'Ulldemolins garanteix un contacte molt més estret amb el Parc Natural de la Serra de Montsant, en els contraforts de l'oest de la Serra de la Llena.

A l'extrem sud-oest, la incorporació en el Parc de l'àmbit del Puigcerver i la Vall de Cortiella consolida el connector ecològic principal amb l'espai natural de Tivissa-Vandellòs-Llaberia a través de les serres de Pradell i de l'Argentera (CTP 046).

Finalment, a l'extrem est el parc natural esdevé el node principal de l'eix de connectivitat amb el Sistema prelitoral central i les terres altes del Gaià, a través del Tossal Gros de Miramar i la Serra Carbonera (CTP 048) i l'aiguabarreig del Francolí amb el Brugent

3.3. Serveis ecosistèmics

A banda dels rics valors de patrimoni natural i biodiversitat que allotja, les Muntanyes de Prades són un espai natural que proveeix de molts serveis ecosistèmics. Cada cop es fa més palesa la necessitat d'identificar i quantificar aquests serveis per tal de fer aflorar

de forma explícita la dependència completa que té d'aquests serveis que ens proveeix la natura a la nostra societat.

Amb això, l'espai natural de les Muntanyes de Prades genera uns importants fluxos de serveis que superen el propi àmbit territorial. Pel que fa als serveis de proveïment, són especialment destacables els recursos naturals procedents del bosc (fusta, bolets...), la provisió d'aliments agrícoles i ramaders que ofereixen les planes agrícoles pròximes als nuclis centrals del parc, i el servei de recàrrega d'aqüífers i provisió d'aigua, aquest darrer no només a la població que viu dins l'espai natural, sinó també a una extensa àrea perifèrica del Camp de Tarragona. Pel que fa als serveis de regulació, cal destacar el paper que fan els boscos presents en el massís en el control de l'erosió, la fixació de carboni atmosfèric i la regulació del canvi climàtic. Pel que fa als serveis culturals, les Muntanyes de Prades tenen un paper molt rellevant en la provisió de serveis relacionats amb el gaudi del paisatge, del patrimoni històric i cultural, els valors espirituals i intangibles, la identitat cultural i el sentit de pertinença, el lleure i la salut.

3.4. Valors socioculturals

Fruit de tradicions, usos, valors, manifestacions i formes de vida centenàries, encara vives, actualment amenaçades i inductores d'alts valors paisatgístics i ecològics, el patrimoni sociocultural esdevé una excel·lent representació del passat del territori, nodreix la memòria històrica i el sentir de la seva gent, determina la seva fisionomia i el seu paisatge i aglutina valors històrics, culturals i etnològics irrepetibles.

Diferents factors han generat a les Muntanyes de Prades un llegat patrimonial d'elevat valor i li confereixen un caràcter ecohistòric destacable i diferencial d'altres espais. Entre aquests factors destaca l'aïllament geogràfic que ha mantingut al llarg de la història que ha generat costums i tradicions que actualment han esdevingut un element altament valoritzable i d'elevat interès tant a nivell històric com etnològic.

D'entre els elements d'interès arqueològic, arquitectònic i històric destaquen:

- Els jaciments arqueològics, en especial el conjunt d'Art rupestre de l'Arc Mediterrani de la Península Ibèrica, declarat, juntament amb d'altres territoris, Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 1998.
- Els edificis religiosos, com el Monestir de Santa Maria de Poblet, declarat també patrimoni de la humanitat per la UNESCO l'any 1991. L'any 1984, juntament amb part de la seva vall, fou declarat paratge natural d'interès nacional (Llei 22/1984, de 9 de novembre, que declara paratge natural d'interès nacional una part de la vall del Monestir de Poblet)
- Les construccions militars i fortificades, com el castell de Riudabella.
- Les masies i altres construccions aïllades.

A més dels elements del patrimoni cultural tangible, aquest espai natural és posseïdor d'un significatiu patrimoni cultural intangible i espiritual, vinculat al monaquisme cistercenc des de fa set segles, i al cristianisme d'arrel popular que s'hi ha desenvolupat des d'aleshores.

D'entre els elements d'interès cultural intangible i espiritual destaquen:

- El Monestir de Santa Maria de Poblet. Amb una comunitat monàstica cistercenca, que té vinculada una Germandat.
- Diversos santuaris i ermites que són objecte d'una considerable devoció popular a escala local i comarcal.

3.5. Factors socioeconòmics

El Parc Natural de les Muntanyes de Prades s'emmarca en el context territorial de l'àrea metropolitana de Tarragona, amb la qual té un lligam intrínsec i complex i envoltat per una conurbació que s'aproxima als 500.000 habitants. Aquesta situació de proximitat a la segona àrea urbana de Catalunya en termes de població, converteix les Muntanyes de Prades en un espai natural amb grans potencialitats per a la provisió de serveis ecosistèmics, però alhora amb grans reptes de gestió i conservació del patrimoni natural i la biodiversitat. Aquests reptes no només procedeixen de la població que viu dins l'àmbit delimitat com a parc natural, sinó també en gran mesura dels territoris exteriors, com per exemple els derivats de la gestió de l'ús públic i social. Una situació similar, tot i que no tan intensa, a la que es dona en el cas del Parc Natural de Collserola.

En tot cas, s'ha de remarcar, en primer lloc, la significativa presència humana permanent a l'interior de l'espai natural. Aquest és potser el factor que més ha condicionat el model o figura de protecció escollida per a les Muntanyes de Prades.

Actualment, aproximadament unes 28.000 persones viuen en els municipis que tenen part del terme incorporat al futur parc natural i poc més de 1.500 viuen els enclavaments que exclouen els nuclis urbans (Prades, Vilanova de Prades, Arbolí, l'Albiol, Mont-ral, el Pinetell, Rojals, Capafonts, Siurana i la Febró) i els seus entorns més propers. La presència d'aquest potencial humà que, d'una forma o altra, viu vinculat a les Muntanyes de Prades i a la serra de la Llena, és d'una importància cabdal per al desenvolupament socioeconòmic del Parc i cal tenir-la ben present a l'hora de definir el model d'espai i la gestió del mateix que es vol potenciar. Cal no oblidar, com a aspecte que caldria corregir, que des de finals del segle XIX i principis del segle XX s'està produint un despoblament progressiu i un envelliment de la població a tota la zona que no s'ha aturat, ni tan sols, amb la millora de la xarxa viària. Tot i això, sembla que des de començaments del segle XXI aquesta tendència s'està invertint, podent-se observar en alguns d'aquests nuclis d'interior una lleugera recuperació del número d'habitants com succeeix per exemple a Prades, Mont-ral i l'Albiol.

D'acord amb el context socioeconòmic, el Parc haurà de ser especialment sensible als problemes de les comunitats rurals de muntanya mediterrània, i ser capaç d'impulsar i recolzar iniciatives de desenvolupament socioeconòmic respectuós i compatible amb la conservació del medi natural, afavorint l'equilibri demogràfic i la dinamització econòmica dels municipis més desfavorits.

Per tant, es tractarà de promoure un model de gestió on la presència humana a l'interior de l'espai no només sigui acceptada sinó que en sigui un aspecte essencial i definitori, i fomentat des de les pròpies estructures de direcció i gestió de l'espai.

La titularitat privada de la propietat és de dos terços del territori. Aquest règim de titularitat del sòl haurà de considerar-se com un al·licient per a implicar les comunitats locals en la conservació del seu espai i confiar-los el protagonisme que els pertoca en la gestió sostenible del propi territori.

Les activitats agropecuàries de major implantació en l'àmbit territorial del Parc són el conreu de l'avellaner, les oliveres, la vinya i les patates. Així mateix, l'activitat ramadera es limita a petites explotacions d'aviram, ovelles i cabres que, en aquest sentit, cal destacar la creació recent d'una associació de pastors i pastores de les Muntanyes de Prades per posar en valor aquesta activitat tan important per al manteniment, mitjançant l'herbivoria domèstica, dels espais oberts, i que té potencial per trobar sinèrgies importants amb els objectius de l'espai natural.

Les Muntanyes de Prades, malgrat el seu paisatge és predominantment forestal, tenen, en general, unes explotacions silvícoles de baixa rendibilitat degut a l'elevada fragmentació de la propietat forestal (la major part de les explotacions forestals tenen menys de 15 hectàrees de superfície). El model d'espai protegit ha d'ajudar, amb sensibilitat i eficàcia, a pal·liar les dificultats del sector agrari i forestal mitjançant accions de promoció dels conreus amb denominació d'origen, indicació geogràfica protegida (patates, oliveres, avellaners, vinya, castanyers) i de l'associacionisme forestal.

Del sector secundari (indústria) cal destacar especialment les activitats extractives concentrades a les façanes de llevant i meridionals de les Muntanyes de Prades i que el Parc haurà de regular per tal de fer-les compatibles amb els objectius de conservació de l'espai, i amb aquells que més específicament determini el Pla de protecció del medi natural i del paisatge del Parc.

Del sector terciari (serveis) cal destacar la presència de tres càmpings (un a Prades, un a Vilanova de Prades i l'altre a Siurana) dins els límits del futur Parc. També existeixen refugis guardats com el d'Arbolí, Siurana, la Mussara i Mont-ral. És destacable l'afluència de visitants de cap de setmana que es desplacen a les Muntanyes de Prades i, en menor mesura, a la serra de la Llena, generant l'establiment d'una certa infraestructura d'acollida i comerç (hotels, albergs, turisme rural, cases de colònies, restaurants, comerç de records i de productes de la terra, etc.). El turisme i el lleure han de ser vistos com unes activitats generadores de riquesa però que igualment han d'estar subjectes a una sèrie de regulacions per tal de fer-les compatibles amb la conservació i l'ús sostenible de la diversitat biològica.

La fragmentació administrativa de l'espai en vint-i-tres municipis, de cinc comarques i dues províncies diferents, tots ells en contextos socioeconòmics marcadament diferents, podria dificultar la gestió de l'espai, la conservació del patrimoni natural i l'aplicació de mesures efectives de desenvolupament socioeconòmic. Així, es fa prou evident la necessitat de superar una més que probable visió parcial que cadascun dels municipis o àmbits comarcals poden tenir sobre el seu sector territorial i que cal una acció territorial conjunta.

4. OBJECTIUS DEL PARC NATURAL

Els objectius generals del Parc Natural de les Muntanyes de Prades són 10 i responen a les directrius del marc normatiu sectorial sobre espais naturals protegits vigent a Catalunya:

Objectius de conservació del patrimoni de l'espai

OG01. Conservar i restaurar els ecosistemes i els processos naturals i semi-naturals, i la biodiversitat i geodiversitat associada.

OG.02 Protegir els hàbitats, les espècies i els elements geològics fràgils i amenaçats, d'interès comunitari o de major interès natural.

OG.03 Contribuir a adaptar els sistemes naturals als efectes del canvi climàtic i els riscos associats.

OG.04 Protegir el paisatge i la qualitat de l'ambient visual, sonor i lumínic.

OG.05 Contribuir a la conservació del patrimoni cultural material i immaterial.

Objectius de promoció d'activitats econòmiques i de coneixement i sensibilització

OG.06 Contribuir a la fixació de població d'acord amb les oportunitats que generen els objectius de l'espai.

OG.07 Contribuir a mantenir les condicions necessàries per a desenvolupar l'aprofitament tradicional de recursos naturals, de l'ús públic i dels drets privats de forma compatible amb la conservació de l'espai.

OG.08 Contribuir a la sensibilització i educació ambiental de la societat.

OG.09 Contribuir a la millora del coneixement del medi natural, cultural i social, en general i de l'espai.

Objectius de governació de l'espai

OG.10 Establir el marc per a la governança i la gestió eficient de l'espai.

5. INFORMACIÓ SOBRE EL PROCÉS PARTICIPATIU

Com s'ha dit anteriorment, en el procés participatiu es preveu posar el focus en **quatre grans àmbits sectorials** sobre els quals el Pla de protecció del medi natural i del paisatge ha de centrar gran part de l'atenció a l'hora de definir els objectius de conservació de l'espai: **les activitats agroramaderes i forestals, l'ús públic i social del medi, els equipaments i les infraestructures del parc i la governança.**

Seguidament, s'exposarà la metodologia del procés de participació, el calendari de les jornades, el context de cadascun d'aquests àmbits i les preguntes a fer en les jornades i activitats participatives.

5.1. Metodologia i calendari del procés participatiu

Totes les jornades de participació seran de caràcter presencial i es treballarà en petits grups, amb debats focalitzats en temes concrets per tal d'arribar a un consens o a la prioritització de respostes.

Prèviament a la celebració de les jornades, s'activarà un formulari en línia per a les persones que no puguin assistir de manera presencial, d'aquesta manera podran fer arribar les seves propostes.

Posterior a la celebració de cada taula es penjarà un mural en línia en format "Miro" per tal que la gent pugui consultar les conclusions adoptades en cada sessió.

Seguidament, es mostra el calendari de les jornades on s'identifica la temàtica per jornada, el municipi, la data i hora, i l'adreça:

TEMÀTICA	MUNICIPI	DATA	HORA	ADREÇA
Activitats agroramaderes i forestals	La Febró	02-nov	18h a 20h	Sala Municipal - C. Del Canyaret, 7
	El Vilosell	09-nov	18h a 20h	Casal Municipal del Vilosell
Ús públic i social	Arbolí	16-nov	18h a 20h	Espai Pigot
Equipaments i infraestructures del parc	Prades	23-nov	18h a 20h	Sala el Centre Cívic
Governança	Montblanc	30-nov	18h a 20h	Sala de les Corts Catalanes del Claustre de Sant Francesc

Com es pot observar en el calendari per a la temàtica d'activitats agroramaderes i forestals hi haurà dues sessions una a la Febró i l'altra al Vilosell. En les dues es tractaran els mateixos temes i preguntes. Per la resta de temàtiques hi haurà una sola sessió.

El primer pas a realitzar en les **cinc taules participatives** es basa a identificar una sèrie de dades generals i també de caràcter sectorial per dos motius principals; el primer ens permetrà poder agrupar als participants en les diferents activitats, ja que per algunes activitats ens pot interessar agrupar a participants del mateix sector o d'un sector similar i d'altres ens pot interessar fer grups menys homogenis i més repartits; i el segon permetrà poder analitzar, conèixer i extreure unes conclusions de quines persones i sectors han participat en les diferents jornades per la posterior anàlisi de resultats. Algunes de les dades que es demanaran són les següents:

Dades generals:

- Veí o veïna dels municipis del futur parc natural.
- Propietari/a de segona residència.
- Propietari/a Forestal.
- Propietari explotació agroramadera.
- Altres.

Sector:

- Activitat de lleure.
- Administració local.
- Altres administracions.
- Agroramader.
- Forestal.
- Educació Ambiental.
- Caça o pesca.
- Excursionisme (Federacions, etc)
- Ciclisme (BTT, etc.)
- Motociclisme.
- Grup de recerca.
- Grups ecologistes.
- Productors locals.
- Turisme

Cal tenir en compte que una mateixa persona pot assistir o es pot identificar en més d'un grup de treball i en més d'una temàtica.

A continuació es mostra un exemple de com seran les targetes a repartir als participants:

	DADES GENERALS	
→ Veí o veïna dels municipis del futur parc natural		☐
→ Propietari/a de segona residència		☐
→ Propietari/a forestal		☐
→ Propietari/a d'explotació agroramadera		☐
→ Altres: _____		☐

	SECTOR	
→ Activitats de lleure		☐
→ Administració local		☐
→ Altres administracions		☐
→ Agroramader		☐
→ Forestal		☐
→ Educació ambiental		☐
→ Caça		☐
→ Pesca		☐
→ Excursionisme		☐
→ Ciclisme		☐
→ Motociclisme		☐
→ Grups de recerca		☐
→ Grups d'ecologistes		☐
→ Productors locals		☐
→ Turisme		☐
→ Altres: _____		☐

5.2. Activitats agroramaderes, forestals, cinegètiques i piscícoles

5.2.1. L'agricultura

Actualment, malgrat que l'agricultura no és la principal activitat econòmica desenvolupada pels habitants d'aquest espai, sí que ha estat practicada tradicionalment per una part significativa de la població. Cal dir que la pràctica agrícola que s'ha vingut desenvolupant des d'antic a les Muntanyes de Prades ha estat el factor més important de modelat del paisatge i de generació de llegat patrimonial, tant cultural com natural. Aquesta àmplia distribució de l'activitat pel territori ha generat un conjunt patrimonial etnològic molt important, això és, un patrimoni associat a l'activitat agrícola tradicional, constituint un excel·lent exemple d'adaptació arquitectònica al medi natural del que forma part. Aquest es distribueix per les zones de conreu o bé en aquelles que antigament havien estat conreades.

En aquest context històric en què trobem un territori mil·lenàriament humanitzat, l'activitat agrícola a les Muntanyes de Prades ha format part intrínseca de la conservació, fins al dia d'avui, d'algunes espècies i hàbitats, per la seva acció en el modelat dels paisatges naturals i la generació de valors paisatgístics, etnològics i culturals.

Actualment, la superfície ocupada per l'activitat agrícola és, proporcionalment, molt reduïda en relació amb la superfície forestal. Els conreus de major implantació en l'àmbit territorial del Parc són l'avellaner, les oliveres, la vinya i les patates. Les avellanes produïdes als municipis de l'àmbit del futur parc es troben dins la Denominació d'Origen Protegida "d'Avellana de Reus"; l'oli, dins la Denominació d'Origen Protegida "Siurana" i les patates tenen un reconeixement específic des de 1992 amb la indicació geogràfica protegida de "patata de Prades" en l'àmbit dels municipis de Prades, Capafonts, la Febró i Arbolí.

Les zones obertes que proporcionen els camps agrícoles representen una superfície relativament petita en el conjunt del massís de les Muntanyes de Prades, que és majoritàriament forestal i cobert per boscos, i han experimentat una tendència clarament regressiva en el darrer segle. Els espais oberts generen heterogeneïtats en el paisatge que, a més de proveir aliments i ser una forma de vida i un element representatiu del paisatge, afavoreixen la biodiversitat i contribueixen a la reducció del risc d'incendi forestal.

Des del punt de vista de la conservació, la incorporació d'àmbits agrícoles dins el Parc té l'objectiu de conservar la biodiversitat associada a aquests entorns i posar en valor les funcions i serveis ecosistèmics que proveeixen, en un context de màxima compatibilitat i sostenibilitat.

En aquest sentit, els principals reptes que es plantegen en la declaració del Parc i la definició del Pla de protecció per a l'agricultura són:

- Com es poden mantenir i recuperar les superfícies conreades com a zones que afavoreixin la diversitat ecològica i el paisatge?
- Com es pot fomentar l'activitat agrícola com a sector econòmic estratègic a través de la potenciació dels productes de qualitat i les varietats autòctones?

La gestió agrària en l'àmbit del Parc haurà d'anar encaminada a la potenciació d'una agricultura compatible amb la conservació dels valors naturals de l'espai.

5.2.2. La ramaderia

L'activitat ramadera extensiva a les Muntanyes de Prades és una de les altres activitats que durant mil·lennis ha format part del paisatge humà d'aquest territori. L'activitat ramadera genera paisatges en mosaic típicament mediterranis i beneficis sobre la biodiversitat. Els ramats domèstics substitueixen, en part, el procés natural d'herbivoria que desenvolupaven els ungulats i altres grans herbívors silvestres que, originàriament i durant milions d'anys, van poblar aquests territoris i consumien massivament les plantes. Actualment, la manca de grans herbívors silvestres provoca que no es compensi el procés natural de la successió ecològica i que el balanç del creixement de la biomassa vegetal sigui d'increment progressiu.

Tanmateix, la ramaderia extensiva actualment és una activitat amenaçada de desaparèixer, per la seva duresa i per les dificultats de mantenir nivells alts de rendibilitat en sistema econòmic globalitzat actualment preponderant. Malgrat això, recentment s'ha constituït l'Associació de Pastors i Pastores de les Muntanyes de Prades i Montsant, que aplega els ramaders i ramaderes que actualment encara mantenen explotacions en actiu, per vetllar pel sosteniment d'aquesta activitat i dels projectes actuals. Concretament, dins l'àmbit del futur Parc encara hi ha diversos ramats que pasturen als municipis de l'Albiol, l'Arbolí, Capafonts, La Febró, Alforja i Vimbodí.

En el context del futur Parc, la ramaderia extensiva hi pot jugar un paper clau, en tant pot permetre mantenir i recuperar els prats de pastura per millorar l'estat de conservació dels hàbitats relacionats i incrementar la biodiversitat. Per això, seria necessari potenciar l'activitat ramadera pel seu valor intrínsec, com a activitat moduladora del paisatge, reductora del risc d'incendis forestals i per tal de diversificar les rendes d'activitats d'origen rural.

Els principals reptes que es plantegen en la declaració del Parc i la definició del Pla de protecció per a la ramaderia extensiva són:

- Quines zones del Parc necessiten ser pasturades amb ramaderia extensiva per potenciar la biodiversitat, la gestió del risc d'incendi i la resiliència ecològica?
- Quines són les càrregues ramaderes i la zonificació més adient per compatibilitzar les explotacions ramaderes extensives i els objectius de conservació de l'espai?
- Quins són els aspectes crítics sobre els quals pot intervenir el Parc des de la gestió per contribuir al sosteniment de les explotacions ramaderes en extensiu?

5.2.3. Les activitats forestals

La major part de la superfície del Parc està coberta per boscos i altres terrenys de naturalesa forestal. La gran biodiversitat forestal és, segurament, un dels valors naturals més significatius i rellevants de l'espai natural de les Muntanyes de Prades. Tanmateix, històricament l'aprofitament dels recursos forestals no ha estat sempre del tot respectuosa amb la biodiversitat, i després de segles d'activitat en els boscos, sovint la gestió ha resultat en un aprofitament intensiu i poc ordenat. Com a resultat d'aquesta inèrcia històrica, actualment la majoria de les masses forestals de les Muntanyes de Prades i la Serra de la Llena són joves i poc estructurades, tot i que encara es troben rodals amb nivells de maduresa, com els que es conserven en la vessant nord del massís a l'entorn dels Boscos de Poblet, i en els quals la biodiversitat forestal assolix nivells de riquesa que no es troben en altres indrets de Catalunya.

En aquest escenari, és necessari que els usos i les activitats forestals dins l'àmbit del Parc s'hi desenvolupin de forma que sigui compatible l'aprofitament dels recursos forestals amb la conservació dels valors naturals de l'espai, amb una visió clara d'acompanyar les masses forestals joves i desestructurades cap a nivells més elevats de naturalitat, maduresa i biodiversitat.

En aquest sentit, els principals reptes que es plantegen en la declaració del Parc i la definició del Pla de protecció per a la gestió forestal són:

- Com compatibilitzar els objectius de conservació dels valors naturals que motiven el parc amb la conservació dels valors culturals relacionats amb l'explotació del bosc i el seu aprofitament sostenible?
- Com es pot potenciar la multifuncionalitat dels terrenys forestals i les externalitats positives que se'n deriven?
- Com es pot incrementar la qualitat ecològica dels hàbitats forestals del Parc, en especial aquells designats com a hàbitats d'interès prioritari i els d'interès per a la conservació?
- Com es pot garantir la presència, suficientment representativa, de superfícies forestals amb tipologies fisiognòmiques i estructurals diverses (en especial boscos madurs i superfícies forestals més o menys obertes, pròpies d'estats de successió inicials -matolls, brolles màquies, màquies esclarissades, etc.-)?

5.2.4. La caça

La gestió cinegètica i piscícola es considera compatible en el conjunt dels parcs naturals a Catalunya i s'entén com una activitat social i econòmica potencialment sostenible des del punt de vista ambiental.

En l'àmbit de l'espai natural de les Muntanyes de Prades l'activitat cinegètica no difereix singularment de la resta del territori i s'hi practica tant la caça menor com la caça major. Aquesta darrera se centra en el senglar i el cabirol, que són les espècies cinegètiques presents a la zona i es cacen majoritàriament en batudes i sense rendiment econòmic. La caça del senglar representa una font de vincle social en alguns dels pobles de l'àmbit del futur Parc, on existeixen colles senglateres. En caça menor les espècies aprofitades cinegèticament a l'espai són principalment la becada, el tord, el tudó, perdiu roja i el conill.

En l'àmbit de les Muntanyes de Prades no existeix una planificació cinegètica pel conjunt de l'espai. La planificació de l'aprofitament es fa d'acord amb els plans tècnics de gestió cinegètica individuals de cadascuna de les àrees de caça. Actualment existeixen en tot l'àmbit més d'una trentena d'àrees de gestió cinegètica, la majoria àrees privades de caça. També hi ha diverses zones d'aprofitament comú i també d'aprofitament prohibit.

L'actual activitat cinegètica sostenible contrasta amb la caça que es practicava en el passat i, en general, amb la gran pressió i persecució que ha sofert històricament la fauna, fins fa ben poques dècades. Aquesta forta pressió va ser un fenomen generalitzat a Catalunya, que va patir sobretot la fauna gran i mitjana (ungulats, grans carnívors, aus carronyaires,...).

Pel que fa a la caça sostenible d'avui dia, la caça moderna, cal valorar com aquesta activitat podria tenir un efecte positiu com a procés semi-natural substituït del procés natural de la depredació, actualment extingit a l'espai per la manca de grans carnívors,

i que, a més, comporta altres beneficis positius socioeconòmics com ara la disminució de danys de la fauna a l'agricultura o del risc d'epidèmies que es puguin traspasar des de la fauna salvatge a les explotacions ramaderes.

En tot cas, en el marc del futur Parc els principals reptes que es plantegen en la definició del pla de protecció del medi natural i del paisatge són:

- Com l'activitat cinegètica pot contribuir positivament a la gestió del Parc?
- Com es pot afavorir la conservació i protecció de les espècies d'interès per a la conservació presents al Parc?
- Com es pot col·laborar per controlar les densitats de porc senglar i cabirol i prevenir els conflictes que pugui ocasionar a les activitats econòmiques de la zona i conservar els hàbitats i les espècies d'interès que pugui afectar?

5.2.5. La pesca continental

Pel que fa a la pesca, dins l'àmbit del futur Parc d'acord la normativa sectorial de pesca continental s'identifiquen cinc cursos fluvials que són aptes per aquesta activitat per la captura d'espècies de ciprínids: el riu Brugent, el riu Francolí, el riu Siurana, el riu Montsant i el riu Set. D'aquests, només el riu Brugent, en el tram entre Farena i la Riba, està declarat com zona de pesca controlada sense mort. La resta de cursos són zones de pesca lliure sense mort.

No obstant això, en tots els casos es tracta de cursos fluvials de cabals baixos, que poden portar aigua més abundant durant els mesos plujosos de la tardor i la primavera, quedant molt minvats durant l'estiu. En el cas del riu Brugent es dona la presència de truita de riu, resultat d'una històrica activitat de repoblació. En la resta de cursos, les espècies autòctones presents són la bagre (*Squalius cephalus*), el barb cua roig (*Barbus haasi*) i la madrilla (*Parachondrostoma miegii*), juntament amb d'altres espècies al·lòctones introduïdes com la carpa, el carpí, el peix sol i el *black bass* o perca americana, presents de manera força abundant a l'embassament de Siurana i amb un caràcter fortament invasor. La presència d'espècies invasores representa una amenaça, no només per a la conservació de les tres espècies autòctones que poblen els cursos fluvials de les Muntanyes de Prades, sinó també per altres elements d'interès especial com el cranc de riu autòcton, que manté en aquest espai natural una de les poblacions més ben conservades de Catalunya.

Les espècies presents en aquests cursos són de poc interès esportiu i la pressió de pesca en tot l'àmbit és baixa.

Per tot això, el principal repte de gestió del Parc en aquest àmbit és, precisament, com aconseguir controlar les espècies exòtiques invasores en els cursos fluvials de les Muntanyes de Prades i de quina manera l'activitat de pesca continental pot contribuir a aquest objectiu.

Per aprofundir en les mesures per atendre tots aquests reptes, en la dinàmica de la taula sectorial del procés participatiu sobre activitats agroramaderes, forestals i cinegètiques es plantejaran les següents preguntes:

Quins objectius o actuacions creieu que són necessàries per millorar els boscos?

En quines zones del parc creieu que es podria utilitzar el bestiar per afavorir l'obertura d'espais?

Com considereu que s'haurien de conservar o promoure les edificacions i infraestructures rurals o infraestructures associades a usos ramaders?

Quines millores considereu que caldria promoure des de Parc per garantir la competitivitat i continuïtat de les explotacions agrícoles tradicionals?

Quins productes creieu que es podrien valoritzar en una futura marca de Parc Natural?

5.2.6. Activitats participatives

Per tal que els participants de les jornades puguin respondre a les preguntes anteriors, es realitzaran una sèrie d'activitats participatives en petits grups, amb debats focalitzats en temes concrets per tal d'arribar a un consens o a la prioritització de respostes.

5.2.6.1. ACTIVITAT 1 – Aportació amb targetes

Quins objectius o actuacions creieu que són necessàries per millorar els boscos?

Com considereu que s'haurien de conservar o promoure les edificacions i infraestructures rurals o infraestructures associades a usos ramaders?

Quines millores considereu que caldria promoure des de Parc per garantir la competitivitat i continuïtat de les explotacions agrícoles tradicionals?

Quins productes creieu que es podrien valoritzar en una futura marca de Parc Natural?

Per tal de debatre aquesta pregunta, i posteriorment a què els participants hagin respost a les dades de la targeta de l'apartat 4.1. d'aquest document, els aquests es dividiran en grups per sectors iguals o similars, el nombre de participants de cada grup dependrà dels assistents a la jornada.

L'activitat a realitzar es basa a fer **aportació amb targetes** una vegada tots els participants estiguin agrupats per les diferents taules sectorials, es proporcionaran quatre targetes per persona, cada taula tindrà el mateix color de targeta i en cada targeta s'indicarà a quina pregunta fa referència; a cada una d'elles han de respondre a una de les preguntes anteriors.

Posteriorment, hauran de fer un petit debat de 15 minuts amb els seus companys. Se'ls hi promocionaran gomets de color verd, indicant molta importància; groc, indicant importància mitjana; i vermell, indicant baixa importància i hauran de col·locar un gomet per targeta de forma consensuada.

Una vegada s'ha realitzat el pas anterior cal penjar les aportacions agrupades segons la mateixa pregunta i per ordre d'importància en una paret perquè tothom les pugui llegir.

Posteriorment, i de manera consensuada amb tots els participants, es decidirà si el color del gomet es manté o es canvia per un altre.

D'aquesta manera ens permetrà conèixer aquelles aportacions per rang d'importància i conèixer quines són més necessàries.

El **material** necessari per realitzar aquesta activitat serà el següent:

- Targetes de diferents colors
- Bolígrafs.
- Gometes verds, grocs i vermells.

Es preveu que la durada de l'activitat sigui d'aproximadament 1 hora.

5.2.6.2. ACTIVITAT 2 – Cartografia participativa

En quines zones del parc creieu que es podria utilitzar el bestiar per afavorir l'obertura d'espais?

En aquesta activitat es mantindran els grups de treballs fets en l'activitat 1. Per tal de poder respondre a aquesta pregunta s'utilitzarà la **cartografia participativa**. Quan els grups ja estiguin repartits per sectors se'ls hi proporcionarà un mapa de l'àmbit en Din A0 per tal que puguin identificar zones que creuen que podrien ser útils per utilitzar bestiar per afavorir l'obertura d'espais.

Amb l'ajuda de retoladors podran anar creant polígons de les zones.

Finalment, de manera grupal s'exposaran els resultats de cada taula a tots els participants.

El **material** necessari per acomplir aquesta activitat serà el següent:

- Mapes de l'àmbit del parc natural en Din A0.
- Retoladors de colors.

Es preveu que la durada de l'activitat sigui d'aproximadament 1 hora.

5.3. Ús públic i social

El concepte d'ús públic en un espai protegit comprèn diversos àmbits com els tradicionals de la interpretació i educació ambiental, així com d'altres activitats recreatives i turístiques. La demanda de natura en els espais protegits amb finalitats recreatives, educatives i turístiques ha esdevingut un dels aspectes més dinàmics dels canvis d'ús produïts en els espais naturals, i l'ordenació d'aquestes activitats és una tasca important que cal afrontar des dels seus òrgans de gestió. L'ús públic o ús social dels espais naturals de protecció especial és un fenomen creixent, amb un ampli ventall de perfils de visitants, interessos i motivacions.

El turisme ofereix un mitjà privilegiat per sensibilitzar el gran públic respecte el medi ambient i, igualment, presenta un fort potencial d'activitats econòmiques. Això és especialment rellevant en aquest parc, que a manca d'altres alternatives, especialment pel que fa als municipis de l'interior del massís, assoleix una importància estratègica, doncs a curt termini podria introduir-se i consolidar-se com a sector estructurador de l'economia d'aquests municipis.

En l'àmbit de l'espai natural de les Muntanyes de Prades es desenvolupen una gran quantitat d'activitats emmarcades dins l'ús públic. Activitats de lleure com l'excursionisme i les caminades per la muntanya, el bany en les gorgues dels rius i la recol·lecció de bolets han estat les que tradicionalment han atret visitants a aquest espai natural. Tanmateix, des de fa unes poques dècades, a aquestes activitats s'hi ha sumat la popularització d'altres activitats de lleure o recreatives, sobretot esportives, que han incrementat de forma molt significativa l'afluència de visitants a l'espai natural. Entre aquestes cal destacar especialment l'escalada esportiva, que ha convertit les cingleres de Siurana, juntament amb el Montsant, en una zona mundial de referència d'aquest esport i genera cada any la visita de persones de tot el món. A les Muntanyes de Prades també s'hi practica de forma freqüent el barranquisme, el vol en parapent, el motociclisme d'enduro, el ciclisme de muntanya (darrerament amb bicicletes elèctriques) i el *trail running*.

Tot i que significa un recurs per al desenvolupament econòmic de la zona i és, per tant, un dels objectius de la creació i la gestió d'aquests espais, l'ús públic i social també pot representar una font de conflictes, per l'impacte que pot produir en el medi, per l'afectació dels interessos de les propietats o habitants de l'espai i el seu entorn, o per les possibles incompatibilitats entre les diferents modalitats de lleure.

Per tot això, l'ordenació d'aquestes activitats i l'educació ambiental de la societat han esdevingut una de les principals tasques de les administracions públiques i dels òrgans competents en la gestió d'aquests espais, i passa per preveure les possibles fonts de conflicte i cercar els mecanismes necessaris per trobar-hi solucions.

Els objectius generals del futur parc natural han de ser garantir el dret dels ciutadans a gaudir d'aquest ús i alhora fer que sigui compatible amb la preservació dels valors naturals i culturals, que constitueix l'objectiu primordial de creació de l'espai i és també un dret del conjunt de la societat.

Dins les tasques d'ordenació de l'ús públic, l'accés motoritzat i la circulació rodada dins l'àmbit del Parc han de ser un objectiu prioritari i objecte d'un tractament específic.

Per tot això, els principals reptes que es plantegen en la declaració del Parc i el pla de protecció del medi natural i del paisatge són:

- Com impulsar l'activitat turística sostenible i les activitats lúdiques i esportives associades, com a motor socioeconòmic del territori?
- Com compatibilitzar l'ús públic a l'interior de l'espai amb l'objectiu prioritari de la conservació de la biodiversitat?
- Quin és l'equilibri entre una demanda dels usos públics dels espais, a l'alça, i una oferta que ha de tenir en compte la capacitat d'acollida de les diverses àrees de l'espai?
- Quins indrets poden suportar un ús més intensiu i en quins indrets l'ús haurà de ser més reduït o, fins i tot, exclòs per no posar en perill els seus valors?
- Quines mesures preventives i correctores cal tenir en compte per tal de minimitzar l'impacte sobre el medi derivat d'aquest ús públic?

Per aprofundir en les mesures per atendre aquests reptes, en la dinàmica de la taula sectorial del procés participatiu sobre ús públic i social es plantejaran les següents preguntes:

En quins punts o indrets hi ha sobrefreqüentació i massificació i quines actuacions faríeu per evitar-ho?

Quines són vies d'accés necessàries per al trànsit dins del parc, les pistes estratègiques que caldria regular i vies que requereixin una regulació de l'accés?

Podríeu identificar on ubicaríeu aparcaments dissuasius?

Per a cada un dels esports d'aventura/usos recreatius següents identifiqueu una problemàtica o impacte i un criteri per millorar la seva gestió: Escalada, senderisme, banys a rius o gorgs, barranquisme, ciclisme de muntanya, marxa a cavall, motociclistes, activitats de navegació aèria, recol·lecció de bolets, activitats d'observació i coneixement del medi.

Quines activitats creieu que s'haurien de promocionar en el territori?

Quins impactes positius i negatius creieu que poden tenir les infraestructures associades a l'ús públic incloent l'acampada i la pernoctació? Quines zones són les més habituals per aquest ús.

5.3.1. Activitats participatives

Per tal que els participants a les jornades puguin respondre a les preguntes anteriors, es realitzaran una sèrie d'activitats participatives en petits grups, amb debats focalitzats en temes concrets per tal d'arribar a un consens o a la prioritització de respostes.

5.3.1.1. ACTIVITAT 1 – Cartografia participativa i aportació amb targetes

En quins punts o indrets hi ha sobrefreqüentació i massificació i quines actuacions faríeu per evitar-ho?

Quines són vies d'accés necessàries per al trànsit dins del parc, les pistes estratègiques que caldria regular i vies que requereixin una regulació de l'accés? Podríeu identificar on ubicaríeu aparcaments dissuasius?

Per tal d'acomplir aquesta activitat primer caldrà respondre a les preguntes fetes en l'apartat 4.1. i d'aquesta manera poder agrupar a les persones per petits grups de treball temàtics.

A cada taula se'ls hi proporcionaran dos mapes en format Din A0 per a que puguin identificar en un mapa zones susceptibles a ser massificades i en l'altre les vies d'accés que caldria regular, a més d'ubicar els punts on es podrien situar els aparcaments dissuasius.

Per identificar les vies d'accés se'ls hi proporcionaran tres retoladors de diferent color, un per les vies necessàries pel trànsit dins del parc, l'altre per identificar les pistes estratègiques que caldria regular i l'altre per identificar les vies que requereixen d'una regulació de l'accés.

Per acabar de completar cada activitat els participants, per taula, hauran de proposar dues actuacions per evitar la sobrefreqüentació de manera consensuada i apuntar-les en dues targetes que se'ls hi proporcionaran, cada taula tindrà un color diferent.

Aquestes aportacions es penjaran en una paret i a cada assistent se'ls hi donaran una quantitat de gomets, la qual depèn del total de participants, per a que puguin votar les aportacions que creuen més interessants, com a màxim, la mateixa persona pot posar 3 gomets per aportació i mai pot votar la de la seva taula.

El **material** necessari per realitzar aquest activitat és el següent:

- Mapes en format Din A0 de l'àmbit del Parc.
- Retoladors de colors.
- Bolígrafs.
- Targetes de diferents colors per taula.
- Gomets de diferents colors per taula.

El temps estimat de durada de l'activitat es de 45 minuts.

5.3.1.2. ACTIVITAT 2. - Participació amb targetes

Per a cada un dels esports d'aventura/usos recreatius següents identifiqueu una problemàtica o impacte i un criteri per millorar la seva gestió: Escalada, senderisme, banys a rius o gorgs, barranquisme, ciclisme de muntanya, marxa a cavall, motociclistes, activitats de navegació aèria, recol·lecció de bolets, activitats d'observació i coneixement del medi.

Per aquesta activitat no cal dividir als assistents en grups de treball, cada participant tindrà un paper on s'indiquen els esports i per cada un d'ells haurà d'aportar una problemàtica o impacte i un criteri de millora.

Finalment, es penjaran per a que tothom els pugui llegir i es realitzarà un petit debat per a que tothom pugui aportar la seva opinió de que han fet la resta de participants.

El **material** necessari per acomplir aquesta activitat es el següent:

- Fulls preparats per respondre.
- Bolígrafs.

El temps estimat per fer l'activitat és d'aproximadament 30 minuts.

5.3.1.3. ACTIVITAT 3 – Philip 6.6 i cartografia participativa

Quines activitats creieu que s'haurien de promocionar en el territori?

Quins impactes positius i negatius creieu que poden tenir les infraestructures associades a l'ús públic incloent l'acampada i la pernoctació? Quines zones són les més habituals per aquest ús.

Per tal de respondre a les preguntes anteriors s'utilitzarà una metodologia similar al mecanisme de participació anomenat Phillips 6.6.

En primer lloc, els participants es dividiran en grups de 6 persones, en aquest cas els grups no han de ser per sector, ja que l'interessant és que en cada grup hi hagi persones amb criteris o principis diferents, i durant 6 minuts debatran sobre una de les preguntes anteriors, després, seguiran el mateix procediment per l'altra.

Per cada grup cal una persona que anoti les activitats que creuen que s'haurien de promocionar (màxim 4 activitats per grup) i els impactes associats a l'ús públic (màxim 4 impactes per grup).

Aquestes aportacions es penjaran en una paret i els assistents passaran un per un col·locant el gomet que creguin convenient en cada aportació. En concret, tindran un gomet, verd que indica molta importància; un groc, indicant importància mitjana; i un vermell, indicant baixa importància. En cap cas poden col·locar un gomet en les aportacions de la seva taula.

Per aquesta activitat també s'utilitzarà la **cartografia participativa**, ja que d'aquesta manera podran identificar, si les coneixen, quines zones són més habituals per l'acampada i la pernoctació.

El **material** necessari per acomplir l'activitat és el següent:

- Targetes de diferent color.
- Gometes.
- Bolígrafs.
- Retoladors.
- Mapes en format Din A0 de l'àmbit del Parc.

La durada aproximada de l'activitat és de 45 minuts.

5.4. Equipaments i infraestructures del parc

El Pla d'acció per als espais naturals protegits de l'Estat espanyol (EUROPARC-España, 2002) proposa la definició d'un conjunt d'activitats, serveis i equipaments que, amb independència de qui els gestioni, ha de facilitar l'administració de l'espai protegit per tal d'apropar els visitants als seus valors naturals i culturals, d'una manera ordenada, segura i que garanteixi la conservació i la difusió d'aquests valors a través de la informació, l'educació i la interpretació ambiental.

En l'àmbit del Parc, en concordança amb els objectius de conservació i de difusió dels seus valors naturals i culturals, i d'acord també amb l'objectiu de potenciar el desenvolupament socioeconòmic sostenible del territori, cal estructurar i promoure un conjunt d'equipaments per dinamitzar i donar a conèixer els valors naturals del parc.

Aquest mosaic d'infraestructures, desplegades a mode de xarxa d'equipaments del Parc, s'ha d'estructurar, en gran mesura, mitjançant la potenciació i interrelació dels equipaments i serveis ja existents al territori (o projectes prou avançats en aquest sentit), alhora que serà completat amb noves instal·lacions.

Des del Parc, més enllà de promoure la creació dels equipaments necessaris per al funcionament propi del Parc, es preveu treballar en la coordinació d'aquests centres amb la resta d'equipaments existents al territori (quan aquests altres estiguin relacionats amb la difusió dels valors naturals i/o culturals del territori). D'aquesta manera, es treballarà en la seva interrelació i coordinació per tal de dotar-los d'una visió de conjunt i complementarietat -a mode de xarxa- en les seves funcions, i procurar que aquest funcionament interrelacionat indueixi sinèrgies positives i impulsi el dinamisme socioeconòmic del territori.

Entre els equipaments dels que s'ha de dotar el Parc, cal distingir els següents:

Equipaments d'administració i gestió del Parc: centres on es desenvolupen les funcions d'administració i gestió de l'espai natural i atenció al públic.

Equipaments d'interpretació, educació ambiental i suport a la recerca: es tracta d'un conjunt d'equipaments específicament orientats a la difusió dels valors del parc (centres d'interpretació), a les tasques d'educació ambiental i al desenvolupament de les línies de recerca definides com a prioritàries per al Parc

Xarxa de centres i punts d'informació: es tracta d'una xarxa de punts d'informació destinats als visitants que abastarà la totalitat del Parc. L'estructuració d'aquesta xarxa es recolzarà en els equipaments turístics municipals ja existents, o en la potenciació, des del Parc, de les iniciatives locals.

Equipaments complementaris de suport: instal·lacions nascudes de la iniciativa local o municipal -o supramunicipal-, i que es trobin relacionades amb els valors naturals i culturals que motiven la declaració del Parc i estiguin inspirades per objectius d'ús públic afins als del propi Parc.

Albergs i refugis: són infraestructures o equipaments, juntament amb la xarxa d'itineraris i senders, que també poden ser una porta d'entrada al Parc, tant pel que fa a l'excursionisme, als esports de natura, com pel turisme familiar. D'altra banda, el conjunt d'equipaments i locals que prestin serveis d'allotjament hauran de ser una peça clau en l'estratègia de dinamització socioeconòmica del territori, la qual emergeix com un dels principals objectius del Parc.

Senders i itineraris: des del Parc es planificarà una xarxa bàsica de senders que en el seu recorregut incorpori els elements més rellevants del patrimoni natural i cultural de l'espai. En aquesta xarxa s'hi podran integrar tots els itineraris interpretatius, tant els dissenyats des del Parc com els promoguts des d'altres organismes públics o entitats privades.

Serveis de guiatge: els serveis de guiatge són molt importants com a element complementari i enriquidor dels itineraris i la visita dels centres d'interpretació. Milloren la qualitat de l'oferta pública ja que permeten un millor aprofitament de l'activitat (visita d'un centre, realització d'un itinerari o d'un taller, ...) i una millor comprensió dels seus continguts temàtics. Des del Parc cal establir el marc d'actuació per als serveis de guiatge, tant per regular les iniciatives privades que sorgeixen en aquest sector (per tal d'acreditar que les empreses compleixin els estàndards de qualitat mínims per operar dins el territori del parc), com per promocionar o contractar directament l'existència d'un servei de guiatge (propi del parc) en determinats recorreguts o equipaments que es considerin importants.

En aquest sentit, els reptes més importants que es plantegen en la declaració del Parc i el pla de protecció respecte als equipaments i les infraestructures són les següents:

- Quins han de ser els equipaments del Parc per assolir els objectius de conservació, dinamització i difusió dels seus valors naturals i culturals?
- Com poden els equipaments del Parc potenciar el desenvolupament socioeconòmic sostenible del territori?

És per això, que per aprofundir en les mesures per atendre aquests reptes, en la dinàmica de la taula sectorial del procés participatiu sobre equipaments i infraestructures del Parc es plantejaran les següents preguntes:

Quins camins, pistes i senders forestals creu que es podrien recuperar i per què?

En quines ubicacions se situarien els diversos equipaments del parc natural?

5.4.1. Activitats participatives

Per tal que els participants de les jornades puguin respondre a les preguntes anteriors, es realitzaran una sèrie d'activitats participatives en petits grups, amb debats focalitzats en temes concrets per tal d'arribar a un consens o a la prioritització de respostes.

5.4.1.1. ACTIVITAT 1 – Cartografia participativa i aportacions en targetes

Per aquesta activitat les taules no es repartiran per sectors, ja que d'aquesta manera mentre realitzen la cartografia participativa i les aportacions amb targetes poden sorgir aportacions molt variades i així poden tenir la possibilitat de fer un petit debat entre ells sobre les possibles ubicacions o el perquè de la recuperació dels camins, pistes o senders forestals.

En un mapa de l'àmbit del Parc han d'identificar camins, pistes i senders forestals que s'haurien de recuperar i la ubicació dels diferents equipaments del parc. Concretament, hauran d'ubicar els equipaments següents:

- Seu d'administració i gestió.
- Subseu.
- Punts d'informació.
- Centres d'interpretació.
- Aula de natura.
- Àrees de lleure.
- Refugis.

Una vegada s'ha completat la cartografia participativa és important que els grups indiquin a les targetes perquè creuen que s'haurien de recuperar els camins que han marcat.

Finalment, s'exposarà a tots els participants per veure si hi ha coincidències i per fer un petit debat sobre els resultats.

El **material** necessari per fer aquesta activitat és el següent:

- Mapes de l'àmbit del Parc amb Din A0.
- Retoladors.
- Bolígrafs.
- Targetes.

Es preveu que l'activitat duri 2 hores.

5.5. Governança

Per tal d'implantar un model de gestió del Parc basat en el principi de concertació i en el principi de representació, s'han de crear uns mecanismes de governança. Aquest model està conformat per tres elements essencials:

- L'òrgan rector, que és l'òrgan de govern del Parc, col·legiat i adscrit al departament de la Generalitat competent en matèria de conservació de la natura.
- L'òrgan de gestió, que és l'òrgan tècnic de gestió del Parc, com a unitat tècnica específica i multidisciplinària, d'acord amb les directrius del departament de la Generalitat del qual depèn.
- La direcció del parc, que dirigeix l'òrgan de gestió del Parc.

Tanmateix, aquesta configuració general, bàsica per a tots els espais naturals de protecció especial, es pot adaptar la realitat social i territorial del Parc. En el cas del Parc Natural de les Muntanyes de Prades aquesta adaptació serà especialment rellevant, ateses les dimensions de l'àmbit territorial que abasta i l'elevat nombre de municipis que hi formaran part. En aquest sentit, durant la consulta pública prèvia es van fer diverses aportacions sobre aspectes de governança i, concretament, sobre la necessitat de crear taules, comissions o òrgans similars que permetin el treball temàtic i facilitin l'operativitat de l'òrgan rector.

La Generalitat està treballant en un nou model de governança per als parcs naturals amb l'adaptabilitat i operativitat com a característiques principals, que seria la proposta de partida per ser adaptada al Parc. En el nou model es proposa la creació de tres òrgans:

- La Junta rectora: és l'òrgan rector del Parc que, entre d'altres funcions, vetlla per la conservació del parc, aprova el Programa d'actuacions anual del parc i els instruments que derivin del Pla de protecció.
- La Comissió permanent: és una comissió que actuaria per delegació de la Junta rectora en determinades tasques i com a òrgan permanent de consulta i tutela de la gestió del parc.
- Taules de governança: són grups de treball temàtics creats per la Junta rectora que serveixen d'espai de comunicació, discussió i acció coordinada entre els diferents actors amb interessos compartits. Les taules de governança tenen la finalitat d'analitzar aspectes de gestió i ordenació del Parc amb l'objectiu de prendre acords i elevar propostes a la Junta rectora.

Els principals reptes que planteja aquest model són els següents:

- Quina hauria de ser la composició de la Junta rectora i de la Comissió permanent?
- Quines taules de governança s'haurien de crear en l'àmbit del Parc Natural de les Muntanyes de Prades tenint en compte els principals àmbits estratègics i reptes de gestió del parc?

Per aprofundir en les mesures per atendre aquests reptes, en la dinàmica de la taula sectorial del procés participatiu sobre governança del Parc es plantejaran les següents preguntes:

Quins sectors o agents del territori creieu que haurien de formar part del futur òrgan rector i per què?

Com hauria de ser la comunicació entre el parc i la ciutadania?

Amb quines administracions, entitats o associacions s'hauria de relacionar el parc natural i com ho hauria de fer?

5.5.1. Activitats participatives

Per tal que els participants a les jornades puguin respondre a les preguntes anteriors, es realitzaran una sèrie d'activitats participatives en petits grups, amb debats focalitzats en temes concrets per tal d'arribar a un consens o a la prioritització de respostes.

5.5.1.1. ACTIVITAT 1 – Aportació amb targetes

Quins sectors o agents del territori creieu que haurien de formar part del futur òrgan rector i per què?

Amb quines administracions, entitats o associacions s'hauria de relacionar el parc natural i com ho hauria de fer?

Per aquesta activitat, els assistents una vegada hagin respost al qüestionari d'informació bàsica de l'apartat 4.1 es dividiran per grups. En aquest cas, no ha de ser per sector, sinó tot el contrari, els participants dels grups han de ser diversos i de sectors diferents.

Per cada grup, se'ls hi proporcionaran 10 targetes, de diferent color per taula, i han de posar cinc sectors o agents del territori que creguin que haurien de formar part del futur òrgan rector i el perquè i 5 administracions, entitats o associacions que s'haurien de relacionat amb el Parc i com ho haurien de fer. Els resultats han de ser debatuts i consensuats per tots els integrants de la taula.

Finalment, s'analitzarà si en hi ha de repetits i es posaran en una paret o taula per tal d'ajuntar-los i extreure unes conclusions globals amb un debat de tots els assistents.

El **material** necessari per fer aquesta activitat és el següent:

- Targetes.
- Bolígrafs.

El temps aproximat que requereix l'activitat es d'1 hora.

5.5.1.2. ACTIVITAT 2 – Aportació amb targetes i votació

Com hauria de ser la comunicació entre el parc i la ciutadania?

Per aquesta activitat, sí que es dividiran els grups per sectors. A cada taula se li proporcionaran 4 targetes i hauran de fer quatre propostes consensuades pel grup sobre com hauria de ser aquesta comunicació.

Posteriorment, aquestes targetes seran penjades o posades en una taula per a que tothom les pugui veure i a cada participant se li donaran gomets, la quantitat depèn del

total de participants. D'aquesta manera, amb els gomets han de votar aquelles propostes que creuin més o menys importants, poden col·locar com a màxim 3 gomets en aquelles propostes que creuin més importants, també, poden no col·locar cap gomet en les que considerin que no són tan importants. Cal tenir en compte que no poden votar les propostes del seu grup.

El **material** necessari per fer aquesta activitat és el següent:

- Targetes.
- Gomets.
- Bolígrafs

El temps aproximat que durarà fer l'activitat es d'1 hora.

6. PREGUNTES FREQUENTS

6.1. Què és un parc natural?

Un parc natural és una figura de protecció especial prevista en la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals. D'acord amb aquesta Llei, els parcs naturals són espais naturals que presenten valors naturals qualificats, la protecció dels quals es fa amb l'objectiu d'aconseguir-ne la conservació d'una manera compatible amb l'aprofitament ordenat dels recursos i l'activitat dels habitants.

D'acord amb la classificació de les categories de protecció d'espais protegits que preveu la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura (UICN), l'organització mundial de referència en matèria de conservació, la figura de parc natural que es defineix a Catalunya equival a les categories de protecció V (paisatge protegit) i VI (àrea protegida amb ús sostenible dels recursos naturals), depenent de la concreció que tinguin en l'instrument d'ordenació i gestió. Aquestes són les dues categories amb un nivell de protecció més baix en l'escala que preveu la UICN, que va d'I a VI.

En el cas del Parc Natural de les Muntanyes de Prades no es podrà saber si serà d'aplicació un nivell de protecció V o VI fins que no quedi ben definida la normativa del Pla de protecció del medi natural i del paisatge i es pugui valorar la intensitat de la regulació final d'usos i activitats. En tot cas, el parc natural integrarà espais naturals de protecció especial ja existents que tenen categories de major protecció, com són el Paratge Natural d'Interès Nacional de Poblet i les reserves naturals parcials dels barrancs del Tillar i la Trinitat, així com alguna altra reserva natural parcial que es valori declarar.

		Categoria UICN	Característica principal	Equivalència Llei d'Espais naturals de Catalunya
	MÉS PROTECCIÓ	Ia	Reserva natural estricta • Protecció molt alta. Superfície petita • Notable interès científic • S'exclou o limita molt la influència humana	Reserva natural integral
		Ib	Àrea silvestre • Protecció alta. Superfície petita • Limitacions d'usos i accés • Es busca restaurar la natura a l'estat més íntegre possible	Reserva natural parcial
		II	Parc nacional • Protecció alta. Superfície gran • No modificats essencialment per l'acció humana • Interès científic, paisatgístic i educatiu	Parc nacional
		III	Monument natural • Protecció alta. Superfície mitjana-petita • Espais amb formacions de considerable singularitat, rarsa o bellesa • Valors culturals o espirituals	Paratge natural d'interès nacional
		IV	Àrea de gestió d'hàbitats/espècies • Protecció mitjana. Superfície mitjana-petita • Protecció i gestió d'espècies o hàbitats concrets • Gestió orientada a l'espècie/hàbitat objecte de conservació	-
		MENYS PROTECCIÓ	V	Paisatge protegit • Protecció mitjana-baixa. Superfície gran • Valors naturals qualificats i conservació compatible amb l'aprofitament ordenat dels recursos naturals i l'activitat humana • Interacció humana de llarg recorregut amb gestió sostenible
		VI	Àrea protegida amb ús sostenible dels recursos naturals • Protecció baixa. Superfície mitjana o gran • Participació humana com a factor important en la gestió d'aquestes àrees • No es permeten desenvolupaments industrials a gran escala • Manteniment d'una proporció en condicions el més naturals possibles	

6.2. Què és el Pla de protecció del medi natural i del paisatge?

El pla de protecció del medi natural i del paisatge és l'instrument d'ordenació i gestió dels espais naturals protegits que preveu la Llei 12/1985, de 13 de juny, d'espais naturals. Es tracta d'una mena de "llibre d'instruccions" del Parc que, a més de dir què s'hi pot fer i què no dins el parc, també estableix com se n'ha de portar a terme la gestió.

Es tracta d'un document que conté:

- La delimitació cartogràfica de l'espai objecte d'ordenació i gestió.
- Els objectius específics i les mesures de conservació de l'espai natural protegit.
- L'ordenació dels usos i activitats en l'espai segons les diferents vocacions i objectius de conservació, que es concreta en uns plànols de zonificació i una normativa.
- Les directrius de gestió de l'espai.
- El programa d'actuacions de gestió de l'espai, pressupostat.

6.3. Estar dins del Parc significa que molts usos i activitats quedaran prohibits?

No. La figura de parc natural és la de nivell de protecció més baix d'entre totes les de protecció especial que preveu la Llei d'espais naturals de Catalunya, tal com s'ha explicat en la resposta a la pregunta 5.1. En un parc natural s'estableix un règim de màxima compatibilitat entre l'aprofitament ordenat dels recursos naturals i l'activitat humana i la conservació dels valors naturals que són objecte de protecció.

L'única figura que comporta la prohibició total d'accés i la incompatibilitat amb l'activitat humana és la reserva natural integral (categoria la UICN). D'aquest tipus d'espais n'hi ha molt pocs a Catalunya, per la dificultat de trobar en el nostre país ecosistemes substancialment poc transformats, i es tracta sempre d'espais de superfície reduïda. La resta de figures d'espais naturals protegits sempre permeten un major o menor grau de compatibilitat de les activitats humanes amb la conservació.

En tot cas, la declaració d'una figura de protecció especial comporta, necessàriament, ordenar i regular, si escau, determinats usos i activitats que poden afectar a aquests valors, i establir l·limitars o limitacions per garantir-ne la compatibilitat. Puntualment i en determinats casos, alguns usos o activitats que poden ser altament incompatibles amb la conservació dels valors naturals sí que es poden arribar a limitar molt, o fins i tot prohibir, en algunes zones o en tot l'àmbit del parc natural.

Per exemple, determinats usos o activitats recreatives o lúdiques poden ser perfectament compatibles mentre es desenvolupen amb una freqüència o càrrega baixos, però en una situació de massificació o hiperfreqüentació poden ser un problema per la conservació de determinats elements del patrimoni natural. En aquest cas, pot ser necessari establir capacitats màximes d'acollida, limitacions temporals o d'accés d'aquests usos i activitats a determinades zones perquè no s'afectin els valors naturals, sense que sigui necessari prohibir-los completament.

En d'altres casos, pot ser que l'ús o activitat es consideri totalment incompatible amb els objectius de conservació del parc natural i el manteniment dels seus valors, com per exemple instal·lar-hi un parc eòlic per a la producció industrial d'energia. En aquest cas, es faria necessari introduir en la normativa del pla de protecció la prohibició d'aquest tipus d'instal·lació en tot l'àmbit del parc natural.

6.4. I llavors, canviarà molt la situació de regulació d'usos i activitats en el parc natural en relació amb l'actual?

Sí. La figura de parc natural i el pla de protecció són instruments per assolir una **ordenació** dels usos i les activitats. El concepte "ordenació" porta implícit establir un règim de regulació dels usos i activitats molt més específic i concret que l'existent actualment en el cas dels àmbits inclosos dins el PEIN i la xarxa Natura 2000, que és molt generalista.

L'ordenació i els nivells de regulació d'usos i activitats en el parc natural s'establiran d'acord amb el resultat dels estudis tècnics de diagnòstic de l'espai i les aportacions ciutadanes rebudes durant el procés de participació i concertació amb el territori, i quedaran reflectits en la zonificació i la normativa del Pla de protecció del medi natural i del paisatge. Generalitzant una mica, es pot dir que per aquells usos i activitats que suposin un elevat risc per a la conservació a llarg termini dels valors naturals objecte de protecció caldrà establir una ordenació i regulació intensa i, per contra, per aquells totalment compatibles o que fomenten la biodiversitat no caldrà establir-hi cap regulació.

La definició de la normativa del pla de protecció del medi natural i del paisatge serà on es concretarà la major part de l'ordenació d'usos i activitats. Aquesta normativa serà d'aplicació per a tot l'àmbit del pla de protecció i del parc natural i una referència bàsica en els procediments d'autorització d'activitats o projectes que es desenvolupin dins l'àmbit territorial, per garantir, mitjançant la gestió preventiva, l'assoliment dels objectius de conservació de l'espai.

Tanmateix, cal tenir en compte que les Muntanyes de Prades actualment ja són un espai natural protegit inclòs en el PEIN i la xarxa Natura 2000 i que el règim de protecció que s'aplica ja limita i regula algunes activitats i usos que poden ser incompatibles amb aquestes figures. Així mateix, la legislació d'avaluació ambiental també determina un règim d'avaluació específic dels plans i els projectes que es promoguin dins el PEIN i la xarxa Natura 2000.

Finalment, el règim urbanístic previst a la Llei d'urbanisme i als plans territorials parcials urbanístics d'aplicació en aquest territori també limiten molt què s'hi pot fer en matèria urbanística. La totalitat de l'àmbit que s'ha estudiat per a ser inclòs dins el futur parc natural està classificat com a sòl no urbanitzable i la major part actualment té la qualificació de sòl de protecció especial pel Pla territorial parcial del Camp de Tarragona, la categoria de màxima protecció urbanística.

6.5. Dins del parc natural es podran continuar desenvolupant les activitats agràries tradicionals?

Sí. Com s'ha explicat abans, el règim de protecció que s'aplica amb la figura de parc natural busca la compatibilitat amb els usos, les activitats humanes i l'aprofitament dels recursos naturals del territori que es protegeix. En aquest sentit, les activitats agrícoles, ramaderes i forestals tradicionals són usos mil·lenaris responsables del modelat del paisatge que actualment caracteritza les Muntanyes de Prades i tenen un lligam intrínsec amb la biodiversitat que acull aquest espai natural. Aquest vincle és tan estret que en molts casos la interdependència entre l'activitat i determinada biodiversitat és total. A més a més, són un dels mitjans de vida de les persones que habiten aquest territori i, com a tal, cal garantir-ne la continuïtat.

Per tant, un dels objectius del parc natural ha de ser precisament promoure el manteniment i foment d'aquestes activitats tradicionals, sempre i quan es desenvolupin

en un marc de compatibilitat, sostenibilitat i sinèrgia positiva amb la conservació dels valors naturals que són objecte de protecció.

6.6. Es podrà continuar caçant dins el parc natural?

Sí. En l'àmbit del parc natural prevaldran les normatives i lleis sectorials en matèria d'activitats cinegètiques. No obstant això, es podrà establir una ordenació i regulació de la caça sempre de forma acordada i concertada amb l'administració sectorial competent en la matèria i les societats de caçadors per tal d'aconseguir la màxima compatibilitat i sinèrgies positives entre aquesta activitat i els objectius de conservació del parc natural.

6.7. Es podrà continuar accedint en vehicle de motor per tots els camins i pistes del parc natural com passa ara?

No. Un dels objectius del Pla de protecció del medi natural i del paisatge és ordenar la xarxa viària. L'ordenació de la circulació de la gent per l'espai, principalment pel que fa a l'ús públic, és una de les accions de gestió clau en qualsevol espai natural de protecció especial, tant per la preservació dels valors naturals, paisatgístics i culturals com per evitar molèsties, danys i dificultats que pugui ocasionar als habitants, propietaris i propietàries i explotacions que hi ha a l'espai.

El Pla de protecció establirà una classificació de les carreteres i camins en tres categories:

Principals: carreteres, camins i pistes importants per a l'accés motoritzat, sigui a veïnats o poblacions de l'espai o properes a aquest, sigui a equipaments o itineraris promoguts per l'òrgan gestor per a l'ús públic de l'espai o per a l'accés a zones on es desenvolupa alguna activitat d'ús públic que el Pla vol promoure.

Secundàries: la resta de la xarxa de camins i pistes, que no serà necessari regular.

Restringides: en aquesta xarxa viària es restringirà el trànsit motoritzat generalitzat a camins i pistes per preservar els elements específics de protecció, les àrees sensibles per a la fauna en general i l'objectiu de les zones que es vulguin preservar dels impactes negatius que el trànsit els pugui causar.

6.8. Com s'integraran en el projecte final de parc natural i en el Pla de protecció del medi natural i del paisatge les aportacions que es facin en el procés participatiu?

Les aportacions rebudes durant el procés participatiu ajudaran a definir l'ordenació del parc natural i la zonificació d'usos i activitats, i això majoritàriament tindrà una traducció en els plànols d'ordenació i zonificació i la normativa del Pla.

Determinades aportacions també podran incidir sobre l'estructura de governança del parc natural, que quedarà definida en el text del Decret de declaració del parc natural i aprovació del Pla de protecció.

Finalment, les aportacions durant el procés participatiu també contribuiran a definir les directrius de gestió i el programa d'actuacions de gestió que incorporarà el Pla de protecció.

Totes les aportacions rebran un tractament d'anàlisi singularitzat i es recolliran en un document final en què es podrà seguir la traçabilitat que han tingut.